

Turvakoduteenus

JUHEND

Statistilise aruande „Turvakoduteenus“ esitavad **turvakoduteenust osutavad hoolekandeesutused** sõltumata omaniku liigist.

Teenust osutavate asutuste omanike liigitamise aluseks on Statistikaameti omanike liigitus 2013 (<http://metaweb.stat.ee/?siteLanguage=ee>).

Asutuste liigitamisel kasutada 2. taseme klassifikaatorit:

Kood	Nimetus	Selgitus
11	Riik, k.a avalik-õiguslikud üksused	Siia liigitatakse, kui riigi või avalik-õigusliku üksuse (üksus on asutatud vastava seaduse alusel) osalus majandusüksuses on 50% ja rohkem või kuulub riigile või avalik-õiguslikule üksusele 50% ja rohkem varast.
12	Kohalik omavalitsusüksus	Siia liigitatakse, kui kohaliku omavalitsusüksuse osalus majandusüksuses on 50% ja rohkem või kuulub kohalikule omavalitsusüksusele 50% ja rohkem varast.
21	Eesti erasektor	Siia liigitatakse residendid ning kui riigil ja/või kohalikul omavalitsusüksusel ei ole osalust majandusüksuses või on osalus alla 50% ja kui riigile ja/või kohalikule omavalitsusüksusele kuulub alla 50% varast.
22	Välismaa erasektor	Siia liigitatakse mitteresidendid ja kui avalikul või Eesti erasektoril ei ole osalust majandusüksuses või on osalus alla 50% ja kui avalikule või Eesti erasektorile kuulub alla 50% varast.
90	Muu	Välismaa avalik sektor (välisriigi valitsuse kontrollitava juriidilise isiku osalus majandusüksuses on üle 50% või kuulub välisriigi valitsuse kontrollitavale juriidilisele isikule üle 50% varast); Enamusosaluseta või enamusomandiõigusega (näiteks majandusüksus, kus 1/3 kuulub riigile, 1/3 füüsilisele isikule ja 1/3 välismaisele füüsilisele isikule); Määramata enamusosalusega või enamusomandiõigusega (siia liigitatakse objekte, mille omanikke ei ole võimalik määrata, nt ei ole info omanike kohta kättesaadav).

Turvakoduteenus on kohaliku omavalitsuse üksuse korraldatav sotsiaalteenus, mille eesmärk on tagada SHS §33 lõikes 2 nimetatud isikutele ajutine eluase, turvaline keskkond ja esmane abi.

Ajutise eluaseme tagamise all mõeldakse voodikoha, pesemisvõimaluse (pesupesemine, isikliku hügieeni toimingud), laste puhul ka mängimis- ja õppimisvõimaluste jms tagamist.

Esmase abi all mõeldakse inimesele toidu, riiete, peavarju ja hoolitsuse ning vajaduse korral esmase meditsiinilise abi võimaldamist. Tulenevalt isiku east ja vajadusest (laps, eakas, puudega isik) tagatakse ka tema hooldamine ja arendamine.

Turvakoduteenuse peamised sihtrühmad on:

- 1) lapsed, kes vajavad abi tema hooldamises esinevate puuduste tõttu, mis ohustavad tema elu, tervist või arengut;
- 2) täisealised isikud, kes vajavad turvalist keskkonda.

1. Teenust saanud isikud soo, vanuse ja pöördumise peamise põhjuse järgi (aruandeaasta jooksul)

Täidetakse kõikide aruandeaasta jooksul teenust saanud isikute kohta (ühekordselt), sõltumata teenuse saamise kestusest ja aruandeaastal teenuse kasutamise kordadest. Isiku vanus näidatakse tema esmakordsel (aruandeaastal) pöördumisel asutusse. Pöördumise põhjusena märgitakse **vaid üks**, peamine põhjus.

Rida 01,02,03 – lähisuhtevägivalda ohver – näidatakse isikut, kes on kogenud lähisuhtevägivalda. Siia märgitakse ka lapsed, kes sattusid asutusse koos lähisuhtevägivalda ohvrisk vanemaga või on ise vägivalla ohvid.

Lähisuhtevägivald on füüsiline, seksuaalne, psühholoogiline või majanduslik vägivald, mis leiab aset partnerite või pereliikmete vahel ning mis avaldub sundiva ja kontrolliva käitumise mudelina (*Euroopa Nõukogu (2002) Ministrite Nõukogu soovitus Rec (2002)5 liikmesriikidele naiste kaitsmisest vägivalda vastu (vastu võetud 30. aprillil 2002)*).

Siin ei näidata neid, kes olid teenusele suunatud Sotsiaalkindlustusameti poolt (kajastatakse ridadel 31,32,33)

Rida 4,5,6 – muu vägivalda ohver on isik, kes on kogenud vägivalda väljaspool kodu.

Rida 7,8,9 – hulkurlus – näidatakse isikud, kellel on kodu, kuid ta ei soovi kodus elada.

Rida 10,11,12 – kodune hoolimatus — isikusse suhtuvad omaksed hoolimatult ja ükskõikselt, mistõttu isik vajab kõrvalist abi.

Rida 13,14,15 – alkoholi tarvitamine — alkohoolsete jookide liigtarvitamine isiku poolt.

Rida 16,17,18 – narkootikumide tarvitamine — narkootiliste ainete tarvitamine.

Rida 19,20,21 – isik ei saa kodus elada oma vanemate ja/või teiste temaga koos elavate inimeste sagedase alkoholi tarvitamise tõttu.

Rida 22,23,24 – isik ei saa kodus elada oma vanemate ja/või teiste temaga koos elavate inimeste sagedase narkootikumide tarvitamise tõttu

Rida 25,26,27 – isikul puudub kindel elukoht

Rida 28,29,30 – tuuakse eraldi välja kinnipidamiskohtadest vabanenud isikud, kes viibisid asutuses elukoha puudumise tõttu

Rida 31,32,33 – Sotsiaalkindlustusameti poolt teenust saama suunatud välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seaduse § 6 kohaselt saatjata alaealised välismaalased, ohvriabi seaduse tähenduses inimkaubanduse ohvrid ja ohvriabi seaduse tähenduses seksuaalselt väärkoheldud alaealised.

Ridadel 40,41,42,43,44,45 – näidatakse kliendiga suhtlemise keel, milleks on kas eesti keel või muu keel.

Tabel 1.a. Sotsiaalkindlustusameti poolt turvakoduteenust saama suunatud isikud sihtrühmade kaupa
(aruandeaasta jooksul)

Saatjata alaealine – välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seaduse § 6 kohaselt saatjata alaealine välismaalane.

Inimkaubanduse ohver – ohvriabi seaduse tähenduses isik, kelle suhtes toime pandud kuriteo osas on alustatud kriminaalmenetlust karistusseadustiku §-s 133–140, 172, 173, 175 või 259 sätestatud kuriteo tunnustel.

Ohvriabiseaduse muudatuse aluseks on Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2011/36/EL, milles käsitletakse inimkaubanduse tõkestamist ja sellevastast võitlust ning inimkaubanduse ohvrite kaitset.

Seksuaalselt väärkoheldud alaealine (seksuaalkuriteo ohver) – ohvriabi seaduse tähenduses alla 18-aastane isik, kelle suhtes toime pandud kuriteo osas on alustatud kriminaalmenetlust karistusseadustiku §-s 133–133³, 141–146, 175, 178–179 või 180 sätestatud kuriteo tunnustel.

Ohvriabiseaduse muudatuse aluseks on Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2011/92/EL, mis käsitleb laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise ning lasteporno vastast võitlust.

2. Teenuse kasutajad teenuse saamise kestuse järgi (aruandeaasta jooksul)

Juhul kui isik kasutab aruandeaasta jooksul teenust korduvalt, arvestatakse tema teenuse saamise aeg aasta kohta kokku ja isik märgitakse vastavasse veergu.

3. Teenust saanud isikute lahkumine (v.a Sotsiaalkindlustusameti poolt suunatud isikud) (aruandeaasta jooksul)

Näidatakse isikuid teenuse saamise kestuse ja lahkumise sihtkoha järgi. Täidetakse aruandeaasta viimase lahkumise järgi.

Tabel 3.a. Sotsiaalkindlustusameti poolt suunatud isikute lahkumine (aruandeaasta jooksul)

Tabelis esitatakse andmed saatjata alaealiste, seksuaalselt väärkoheldud alaealiste ja inimkaubanduse ohvrite turvakodust lahkumise kohta lahkumise sihtkoha järgi, eristades täiskasvanuid ja lapsi.

Iseseisvasse ellu (tööle, abiellus jt) – näidatakse neid, kes on turvakoduteenuse viibimise ajal saanud täisealiseks (18. aastaseks) ja lahkusid elama iseseisvalt.

Bioloogilisse perekonda – siin näidatakse ainult seksuaalselt väärkoheldud **alaealisi**, kes on lahkunud tagasi oma bioloogilisse perekonda .

Ööpäevaringsele erihoolekandeteenusele – näidatakse isikud, kes lahkusid ööpäevaringsele erihooldusteenusele või kogukonnas elamise teenusele.

Perekonnaga taasühinemine – Euroopa liikmesriigis seaduslikult elava kolmanda riigi kodaniku pereliikmete sisenemine sellesse liikmesriiki ja seal elamine, et perekond jääks kokku, olenemata sellest, kas peresuhted tekkisid enne või pärast kõnealuse kolmanda riigi kodaniku sisenemist sellesse liikmesriiki.

Perekonna taasühinemist taotleb isik – kolmanda riigi kodanik, kes elab seaduslikult liikmesriigis ja kes taotleb oma pereliikmete taasühinemist temaga või kelle pereliikmed taotleavad taasühinemist temaga (Alus: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2003/86/EL).

4. Turvakoduteenust saanud isikutele osutatud teenused

Veerg 1 – iga teenus, mida asutus osutab, tähistatakse numbriga 1.

Veerud 2 ja 3 – üks ja sama isik võib kasutada mitut asutuses ja väljaspool asutust pakutavat lisateenust. Iga isikut tuleb näidata kõigi teenuste all, mida ta sai. Iga teenuse all tuleb üht ja sama isikut näidata igas veerus üks kord olenemata sellest, kas ta sai nimetatud teenust üks või mitu korda.

Veerg 4 – näidatakse isikud, kes said vastavaid teenuseid – isikud, kes said teenust ainult asutuses + isikud, kes said teenust väljaspool asutust + isikud, kes said teenust nii asutuses kui ka väljaspool asutust.

Seega veerg 4 <= veerg 2 + veerg 3

Sotsiaalnõustamine – isikule vajaliku teabe andmine sotsiaalsetest õigustest ja seaduslike huvide kaitsmise võimalustest ning abistamine konkreetsete sotsiaalsete probleemide lahendamisel edaspidise toimetuleku soodustamiseks.

Psühholoogiline nõustamine – osutatakse vastava erialase (psühholoogilise) kõrgharidusega spetsialisti või Euroopa Liidu standarditele vastavat sertifikaati omava psühhoterapeudi poolt.

Tugiisikuteenus – teenuse raames juhendatakse, julgustatakse ja motiveeritakse isikut tema kohustuste täitmisel, õiguste teostamisel või toimetulekul igapäevases elukeskkonnas. Teenust osutatakse isiku poolt, kes on läbinud tugiisiku koolituse. Siin näidatakse vaid neid isikuid, kes on saanud tugiisikuteenust otse turvakodus (ilma kohaliku omavalitsuse poolse sekkumiseta, st asutusel ei ole sõlmitud omavalitsusega lepingut teenuse osutamiseks) ning kelle kohta ei koguta andmeid kohalike omavalitsuste poolt esitatava statistilise aruandega „Tugiisikuteenus“.

Võlanõustamisteenus – teenuse raames nõustatakse ja abistatakse isikut rahalise võlgnevuse korral selle isiku jaoks talutavaks muutmisel või kõrvaldamisel, uute võlgade tekkimise ennetamisel ning vajadusel teavitatakse isikut võlaprobleemidega seonduvate probleemide lahendamise võimalustest. Teenust osutatakse isiku poolt, kellel on riiklikult tunnustatud kõrgharidus ja kes on läbinud 160-tunnise võlanõustaja täiendkoolituse või kellele on väljastatud võlanõustaja kutsetunnistus kutseseaduse alusel.

5. Kohtade arv ja nende kasutamine

Kohtade arv – iseloomustab teenuse osutamise võimalikku mahtu asutuses (kui paljudele isikutele on võimalik samaaegselt teenust osutada) vastavalt riiklikult kehtestatud ehitustehnilistele-, tervisekaitse-, ohutus- ja keskkonnanõuetele. Enamikel juhtudel (v.a ehituslikud või muud ümberkorraldused, nt. reorganiseerimine) ei saa kohtade arv aasta jooksul põhjendamatult muutuda.

–

Teenust kasutanute arv

Esmakordselt teenust kasutanud – isikud, kes aruandeaastal pöördusid asutusse turvakoduteenuse saamiseks esimest korda, ehk kasutasid teenust aruandeaastal vaid üks kord.

Korduvalt teenust kasutanud – isikud, kes on aruandeaasta jooksul saanud ülalnimetatud teenust aasta jooksul korduvalt (rohkem kui üks kord).

Teenust kasutanute arv kokku (veerg 2 rida 3) peab võrduma teenuse saajate arvuga tabelis 1.

6. Teenuse kasutajatega tegelevad põhitöötajad (töölepingu, töövõtulepingu, käsunduslepingu või muu võlaõigusliku lepingu alusel) ja nende keskmine töötasu

Näidatakse töötajad, kes tegelevad otseselt käesoleva teenuse osutamisega, majanduspersonali reeglina mitte näidata. Ei märgita asutuse töötajaid, kes tegelevad muude teenuste, kui turvakoduteenuse osutamisega. Samuti ei märgita töötajaid, kelle tegevus on asutuses tervikuna sisse ostetud (st mitte töölepingu ja töövõtulepingu alusel, nt tervishoiuteenused) või seotud asutuse üldise tegevuse tagamisega. Asutuse üldise tegevusega seotud töötajad (asutuse juhid, raamatupidajad ja teised juhtkonda kuuluvad töötajad ning koristus-, toitlustus-, majandus- ja muu personal, kes ei tegele vahetult klientidele teenuse osutamisega) näidatakse aruandes „Hoolekandeaustus“.

Real 01 näidatakse kõik lapsele teenust vahetult osutavad isikud

Real 02 näidatakse need kasvatusala töötajad, kes vastavad sotsiaalhoolekande seaduse § 36 lõigete 2 ja 3 järgi ühele järgmistest ettevalmistusnõuetest:

- 1) vähemalt keskharidus ning pedagoogiline, psühholoogia- või sotsiaaltöölane riiklikult tunnustatud kutse- või kõrgharidus;
- 2) vähemalt keskharidus ning läbitud käesoleva paragrahvi lõike 3 alusel kehtestatud sotsiaaltöö ja pedagoogika täienduskoolitus (jõustub 1. jaanuaril 2020 aastal).

Käesoleva tabeli real „muu“ näidatakse asutuse juhtkonda või juhtiv-keskastme spetsialistide hulka kuuluvad töötajad ainult juhul kui nad tegelevad otseselt teenuse kasutajatega.

Töölepingu alusel töötavad isikud jaotatakse täis- ja osatööajaga töötajateks:

1) täistööajaga töötaja on isik, kelle tööpäeva pikkus on reeglina 40 tundi või lühem seaduse (alaealine, tervisekahjulikul tööl töötaja, õpetaja jne) ja töösisekorra eeskirja järgi;

2) osalise tööajaga töötaja on isik, kes töötab osalise tööpäeva või osalise tööpäeva/kuuga; kes töötab ajutiselt osalise tööajaga tööandja algatusel.

Töövõtulepinguga, käsunduslepinguga töötaja on isik, kellega on sõlmitud töövõtuleping, käsundusleping ja kelle töötasult maksab sotsiaalmaksu tööandja.

Täidetud ametikohtade arv (veerg 1) – näidatakse ametikohal töötamise koormuse (töömahu) järgi aruandeaasta lõpu seisuga. Aruandeaasta lõpu seisuga peatatud töölepinguid (tööandja koosseisunimekirjas olevaid lapsehoolduspuhkusel või ajateenistuses viibijaid) ei arvestata.

Töötajate arv aasta lõpus (veerg 2) – näidatakse aruandeaastavõi ajateenistuses viibijaid ei arvestata).

Aasta keskmine töötajate arv taandatud täistööajale (veerg 3) – arvu leidmiseks summeeritakse kuude töötajate keskmised arvud (isik-kuud) ja jagatakse 12-ga (12 kuud töötanud isik täisajaga $12 \times 1 / 12 = 1$; 6 kuud töötanud isik täisajaga $= 6 \times 1 / 12 = 0,5$).

Kui isik on töötanud mõnes kalendrikuus vähem kui terve kuu, siis arvestatakse proportsionaalselt töötatud tööpäevade ja kalendrikuus tema ettenähtud tööpäevade järgi isiku kuu maht (näiteks isik töötas 10 päeva kalendrikuust, milles oleks pidanud töötama 20 päeva, siis see kalendrikuu läheb arvesse töötatud mahus 0,5 sest $10 / 20 = 0,5$).

Osalise töötajaga töötajad arvestatakse proportsionaalselt töötatud aja järgi (näiteks töötaja, kes töötab lepingu järgi 10-tunnise tööpäevalaga, arvestatakse 0,25-na, sest $10 / 40 = 0,25$ – eelduseks on et täistööaeg = 40 tundi nädalas). Kui töötajate tööaeg arvestatakse summeeritult arvestusperioodi kohta (graafiku alusel töötavad isikud, kelle puhul ei pruugi olla iga tööpäeva kohta täistööaja normiks 40 tundi), siis lähtutakse arvestusperioodil töötaja töötatud koormusest.

Näide aasta keskmise töötajate arvu leidmiseks taandatuna täistööajale:

- üks töötas täistööajaga (koormus 1,0) 11 kuud ja 1 kuu 21-st tööpäevast 12 – arvestus täistööajale $(11 \times 1) / 12 + (12 / 21) / 12 = 0,96$
- teine töötas 11 kuud koormusega 0,5 – arvestus täistööajale $(11 \times 0,5) / 12 = 0,46$
- kolmas töötas 7 kuud koormusega 0,5 – arvestus täistööajale $(7 \times 0,5) / 12 = 0,29$
- neljas töötas 12 kuud koormusega 0,25 – arvestus täistööajale $(12 \times 0,25) / 12 = 0,25$

Seega on kõigi näites toodud töötajate aasta keskmine arv taandatult täistööajale $0,96 + 0,46 + 0,29 + 0,25 = 1,96$.

Täistööajale taandatud töötajate keskmist arvu on võimalik leida ka jagades aastast töötatud tundide arvu tööajanormtundidega aastast.

Täpsemalt on aasta keskmise töötajate arvu, taandatult täistööajale arvestamiseks võimalik kasutada ka Statistikaameti selgitust, aadressil: http://pub.stat.ee/px-web.2001/Database/Majandus/12Palk_ja_toojeukulu/01Palk/02Aastastatistika/PA_5311.htm

Töötasu kokku (veerg 4) näidatakse kõik arvestatud töötasu liigid – põhitasu, regulaarne lisatasu (k.a kvalifikatsiooni-, keele- ja staažitasu jt regulaarsed tasud), lisatasud ületundide, öiselajal, riigipühadel ja puhkepäevadel töötamise eest. Siia kuuluvad ka lisatasud ja preemiad (kuu-, kvartali- ja aastapremia, jõulutoetus jms) ning põhi- ja lisapuhkuse (k.a puhkusekompensatsioonid) tasu, taseme- ja tööalasel koolitusel viibimise ajal makstud tasud jms.

Summad näidatakse brutopalgana koos tasudelt kinnipeetud kohustuslike maksetega (nt koos tulumaksuga, töötuskindlustuse ja pensionikindlustuse II samba maksuga, kui need maksud peeti kinni.)

Siia ei kuulu ühekordsed preemiad tähtpäevade puhul, toetus juubeli, sünni, surma puhul ning hüvitised töösuhte lõpetamisel ega ka mitterahaline tasu (boonustasu).

Keskmine töötasu kuus (veerg 5) – arvutab arvutiprogramm, aruande esitaja ei täida. Töötasu kokku (veerg 4) jagatud aasta keskmine taandatud täistööajaga (veerg 3) / aasta kuudega ehk 12-ga.

7. Teenuse osutamise kulud ja rahastamine (aruandeaasta jooksul)

Näidatakse vaid otseselt turvakoduteenuse osutamisega seotud kulud. Investeeringud näidatakse ainult aruandes „Hoolekandeaustus“ vastavalt rahastamisallikale.

Rahastamisallikad:

Isik – näidatakse teenuse kasutajate endi ja/või nende eest teiste pereliikmete või ülalpidamiskohuslaste poolt tasutud summad.

Kohaliku omavalitsuse üksus – näidatakse kohalike omavalitsuste eelarvetest teenuse osutamiseks eraldatud rahalised vahendid; ei näidata teenuse kasutaja poolt või tema eest kohalikule omavalitsusele teenuse eest tasutud summasid, mis omavalitsus kannab hoolekandetasutusele – need on teenuse kasutaja poolt finantseeritud kulud.

Riik – eraldi näidatakse riigieelarvest teenuse osutamiseks eraldatud rahalised vahendid, sh läbi Sotsiaalministeeriumi eelarve Sotsiaalkindlustusameti kaudu eraldatud vahendid turvakoduteenuse osutamiseks inimkaubanduse ohvritele ja seksuaalselt väärkoheldud lastele ning hasartmängumaksu projektide kaudu saadud rahalised vahendid.

Muud allikad – näidatakse kõik eespool loetlemata allikatest laekunud vahendid.